

Best Practices ERA-NET COFUND

v České republice

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

T A
Č R

Definice zkratků a pojmů

Call Announcement

Oficiální mezinárodní dokument k vyhlášení výzvy popisující proces podání, hodnocení a výběru návrhů.

ČR

Česká republika

EK

Evropská komise

ERA-NET cofund

Nástroj Evropské komise v rámci programu pro výzkum a inovace Horizont 2020, jenž dává poskytovatelům z jednotlivých členských států příležitost vyhlášovat společné mezinárodní výzvy na dohodnuté téma.

EU

Evropská unie

FP8

Osmý rámcový program Evropské unie na léta 2014 až 2020, známý též pod názvem Horizont 2020 (zkráceně H2020). V originálním znění Horizon 2020 - The Framework Programme for Research and Innovation.

FP9

Devátý rámcový program Evropské unie na léta 2021 až 2027, známý též pod názvem Horizont Evropa. V originálním znění Horizon Europe – The Framework Programme for Research and Innovation.

Full proposal

Úplný návrh projektu podávaný do mezinárodní výzvy.

Joint Programming

Společné programování

JPI

Joint Programming Initiative

Mezinárodní výzva

Výzva k podání návrhů projektů, v originálním znění Joint Call, vyhlášená společně konsorciem poskytovatelů daného ERA-NET cofundu, do které předkládají návrhy projektů konsorcia mezinárodních partnerů, přičemž každý poskytovatel financuje své národní úspěšné uchazeče ve výzvě na základě výběru návrhů projektů na mezinárodní úrovni.

PM (person months)

Člověkoměsíce, neboli způsob vyjádření úsilí (množství času) věnovaného konkrétnímu pracovnímu úkolu či pracovnímu balíčku v rámci ERA-NET cofund.

Pracovní balíčky

Veškeré pracovní úkoly spojené s implementací ERA-NET cofundových výzev jsou rozděleny do určitého počtu pracovních balíčků, které se dále dělí na tzv. úkoly (tasks). Tyto balíčky a úkoly mají vždy svého leadera z řad konsorcia poskytovatelů, který odpovídá za jejich úspěšnou realizaci.

Pre-proposal

Zkrácený návrh projektu podávaný do mezinárodní výzvy.

RFO

V originálním znění Research Funding Organisation, v češtině poskytovatel podpory

Sekretariát výzvy

Jedná se o sekretariát konsorcia poskytovatelů ve výzvě, v originálním znění Call Secretariat, který administrativně zajišťuje průběh mezinárodní výzvy.

TA ČR

Technologická agentura České republiky

Top-up

Finanční příspěvek Evropské komise na první společnou výzvu.

Unit costs

Jednotkové náklady. V rámci nástroje ERA-NET cofund jsou v pevné výši (na partnera a rok) hrazené ze strany Evropské komise. Na úhradu jednotkových nákladů mají nárok pouze ti partneři ERA-NET cofundové výzvy, kteří se zapojují do tzv. dodatečných aktivit (additional activities).

VaVal

Výzkum, experimentální vývoj a inovace

ZPVV

Zákon č. 130/2001 Sb. o podpoře výzkumu a vývoje

Úvod.....	1
1. Společné programování.....	2
1.1 Role ERA-NET cofund v rámci Společného programování.....	2
1.2 Proč se zapojit do ERA-NET cofund/Proč se TA ČR zapojuje?	3
2. ERA-NET cofund	4
2.1 Role poskytovatelů v ERA-NET cofundovém projektu.....	4
2.2 Pravidla pro vyhlášení mezinárodní ERA-NET cofundové výzvy	6
2.3 První společná výzva ERA-NET cofundů	7
2.3.1 Pravidla pro implementaci první společné výzvy s příspěvkem EK.....	7
2.3.2 Pravidla financování první výzvy	8
3. Zkušenosti TA ČR v ERA-NET cofund	11
3.1. Implementace ERA-NET cofundů v ČR prostřednictvím TA ČR	11
3.1.1. Kontrola způsobilosti českých uchazečů	12
3.1.2. Finanční podpora, její výše a způsob poskytnutí.....	12
3.1.3. Způsobilé náklady a způsob poskytnutí podpory	14
4. Vybrané poznatky z realizace ERA-NET cofundů	15
4.1. Z pohledu TA ČR jako člena konsorcia ERA-NET cofundů.....	15
4.1.1. Příprava ERA-NET cofundového projektu, jednotlivých pracovních balíčků.....	15
4.1.2. Finanční management	16
4.1.3. Výběr programu financování na národní úrovni	17
4.1.4. Management výzvy na národní úrovni.....	17
4.1.5. Rozdělení top-upu.....	17
4.1.6. Ve vztahu k evropskému rámcovému programu	17
4.2. Z pohledu uchazečů	18
5. Doporučení pro implementaci ERA-NET cofundových projektů	18
Závěr	20
Obrázek 1 Schéma ERA-NET cofundové výzvy	7
Obrázek 2 Příklad rozdělení příspěvku Evropské komise.....	9
Obrázek 3 Ukázka mixed modelu.....	10
Obrázek 4 Příklad financování cofundové výzvy.....	10
Tabulka 1 Příklady názvů jednotlivých orgánů.....	5
Tabulka 2 Maximální možná intenzita podpory dle typu subjektu a typu výzkumu	13

Úvod

Česká výzkumná komunita potřebuje posílit motivaci pro zapojení do mezinárodních projektů. I přes to, že české výzkumné projekty kvalitativně dosahují na evropský průměr, v oblasti evropských rámcových programů značně zaostávají. Dle periodika ECHO (3-4 2019) je Česká republika ve vztahu k programu Horizont 2020 zemí s velmi dobrou úspěšností, ale zároveň zemí s velmi nízkou aktivitou výzkumníků. Zatímco účastnická úspěšnost dosahuje dle daného zdroje nejvyšší hodnoty mezi státy EU-13, aktivita České republiky* je jedna z nejnižších v celé EU. Uvedené výsledky svědčí nejen o nízké motivaci českých výzkumníků se do mezinárodních projektů zapojovat, ale také o nutnosti větší podpory dané oblasti. Jako jeden z možných kroků se jeví úprava národních programů na podporu mezinárodní spolupráce tak, aby si čeští výzkumníci mohli účast v mezinárodních projektech vyzkoušet a zvyknout si na fungování mezinárodních výzev s hodnocením na mezinárodní úrovni.

Nástroj ERA-NET cofund v rámci Společného programování (tzv. Joint Programming) unijního programu H2020 je předstupeň výzev evropských rámcových programů. Zapojením se do cofundových výzev se čeští žadatelé učí spolupracovat v mezinárodním týmu, čerpají inspiraci ze zahraničí a získávají cenné zkušenosti od výzkumníků, kteří se do evropských rámcových programů zapojují častěji.

**Vyjádřená jako počet účastí v návrzích projektů přepočítaný na tisíc FTE (počet výzkumných pracovníků, ekvivalent plného pracovního úvazku).*

1. Společné programování

Pojmem Společné programování se označuje mechanismus spolupráce veřejného sektoru s veřejným sektorem (public public partnership). Konkrétně se jedná o spolupráci partnerů z členských států, případně asociovaných zemí, na podpoře výzkumných projektů, jež se v rámci jednotné strategie zaměřují na vybrané světové společenské výzvy. Tato strategie odpovídá cílům EU a cílům jednotlivých členských států. Spolupracující strany mají v rámci Společného programování jasně rozdělené milníky, role a finanční kontribuci. Témata jsou definována společenskými výzvami, které konzultují reprezentanti vědních oborů i průmyslu, a vyžadují schválení vysokých rozhodovacích orgánů členských států.

Uvedená spolupráce přináší zapojeným stranám výhody hned na několika úrovních. Zprvce, sdílení úkolů skrze Společné programování by mělo vést ke snížení transakčních nákladů pro všechny partnerské země, protože zajistí, že každá z nich bude mít na starosti pouze jeden programový úkol. Zadruhé, tím, že zúčastněné země vystupují jako jednotka a hájí stejné myšlenky, podporuje Společné programování kohezi mezi partnerskými zeměmi. Zatřetí, společné plánování partnerských zemí pomáhá minimalizovat mezery a překryvy v pokrytí oblastí výzkumu a snižuje tak zbytečné roztržičení podpory. To není výhodou pouze v rámci snížení plýtvání financemi, ale i ve smyslu zvýšení viditelnosti výzkumných projektů a lepšího využití lidských zdrojů a know-how. Spojení evropských zdrojů na několik zemí pro jeden společný cíl namísto podpory jednotlivých zemí na cestě za stejným cílem je tedy efektivnější využití fondů EU i lidského snažení.

1.1. Role ERA-NET cofund v rámci Společného programování

Společné programy, ustanoveny článkem 185 Smlouvy o fungování Evropské unie, jsou dlouhodobé projekty implementované členskými státy EU a přidruženými zeměmi. EU do těchto aktivit přispívá vysokou finanční podporou z rámcového programu (v současné době Horizont 2020). Jednou z iniciativ Společných programů je například EUROSTARS.

JPIs jsou aktivity na bázi dobrovolného spojení sil členských i přidružených států za účelem zaměřit se na problém, který tíží nejen stát od státu, ale všechny společně. Takovým problémem může být například úbytek sladké vody nebo degenerační choroby. EU do těchto projektů finančně nepřispívá.

Pro Českou republiku je v současné době nejdůležitější spolupráce na bázi **ERA-NET** – poslední ze tří kategorií aktivit Společného programování. ERA-NET cofund je mechanismus partnerství veřejného sektoru s veřejným sektorem (public public partnership). Evropská komise (EK) skrze něj v rámci programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 dává příležitost veřejným poskytovatelům z jednotlivých členských států (jako je TA ČR) vyhlášovat společné výzvy na dohodnuté téma, a finančně tak podpořit projekty VaVal. Každý poskytovatel (tzv. RFO – Research Funding Organisation) z daného státu vkládá do výzvy určitou finanční alokaci, z níž financuje své úspěšné národní subjekty v mezinárodních projektech, které žádají o finanční podporu.

Hodnocení a výběr projektů probíhá na mezinárodní úrovni. Pro získání podpory společného mezinárodního projektu je nutné, aby návrh projektu prošel mezinárodním kvalitativním hodnocením a splňoval mezinárodní pravidla (tj. počet partnerů, počet zapojených zemí apod.) stanovená danou

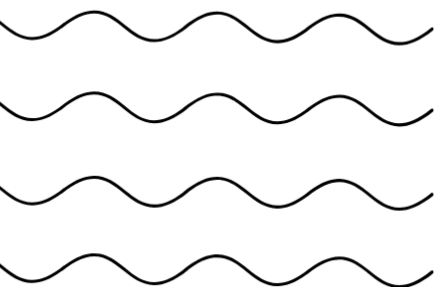
výzvou. Jednotliví partneři návrhu projektu zároveň musí splňovat pravidla způsobilosti svého příslušného poskytovatele (tzv. národní podmínky), popřípadě si zajistit vlastní financování. Každá mezinárodní výzva ve svých pravidlech stanovuje minimální, v některých případech i maximální, počet způsobilých partnerů v projektu, a to z minimálního počtu zúčastněných zemí.

Zjednodušeně řečeno je ERA-NET cofund společný projekt (iniciativa) jednotlivých národních poskytovatelů, kteří chtějí společně finančně podporovat VaVal aktivity. Tato iniciativa předkládá svůj návrh a žádost o spoluúčasť do výzev EK. Dle pravidel EK u schváleného ERA-NET cofundů přispívá EK na první společnou výzvu finančním příspěvkem (tzv. top-upem).

1.2. Proč se zapojit do ERA-NET cofund/Proč se TA ČR zapojuje?

Jak bylo zmíněno již v úvodu dokumentu, čeští výzkumníci se v porovnání se svými evropskými kolegy podstatně méně zapojují do projektů rámcového programu Horizont 2020. TA ČR proto hledá způsoby, jak je motivovat k výzkumným aktivitám na mezinárodní úrovni a dosáhnout tak nejen rozvoje českého výzkumu a vývoje, ale také efektivnějšího čerpání finančních prostředků, jež jsou na danou oblast v rámci programu Horizont 2020 vyčleněny. Dle statistik Česká republika čerpá z evropského rámcového programu značně méně, než kolik do něj přispívá. Cílem TA ČR je tedy motivovat a trénovat české výzkumníky k tomu, aby se do rámcových programů Horizont 2020 (FP8) a následně Horizont Evropa (FP9) zapojovali více. Věří, že účast v ERA-NET cofundové výzvě umožní českým výzkumným organizacím a podnikům získat zkušenosti a kontakty, které pak mohou být využity například při přípravě společných projektů do výzev Horizont 2020 a Horizont Evropa. Mezi další výhody účasti českých výzkumníků ve společných výzvách patří i navázání nových partnerství v zahraničí, získání zkušeností s projekty v mezinárodním měřítku, možnost přístupu k partnerům (zejm. akademickým), jejich kapacitám a znalostem a využití těchto kapacit, a znalostí pro další rozvoj českých společností.

Pro TA ČR je v neposlední řadě ERA-NET cofund způsob, jak finančně podpořit národní uchazeče s mezinárodními ambicemi v mezinárodních projektech, a zároveň získat příspěvek od EK na financování více kvalitních projektů s českými uchazeči. Možnost získání příspěvku EK právě na financování většího počtu projektů je jednou z výhod nejen pro členské státy, respektive poskytovatele, ale ve finálním důsledku i pro národní žadatele ve výzvách.

2. ERA-NET cofund

Hlavním cílem ERA-NET cofund je financování individuálních výzev, které jsou vyhlašovány na mezinárodní úrovni a financovány na národní či regionální úrovni. Granty (finanční podpora) jsou tedy poskytovány třetím stranám dle národních/regionálních pravidel, přičemž hodnocení probíhá na mezinárodní úrovni. Státy zapojené do ERA-NET cofundové výzvy společně financují podpořené projekty a spolupracují nad úkony spojenými s přípravou samotného ERA-NET cofundového projektu do výzvy EK a následně s koncepcí, přípravou, implementací a koordinací společné výzvy.

Nad rámec jedné povinné společné výzvy je možné realizovat další koordinační aktivity a výzvy bez příspěvku EU. ERA-NET cofundy většinou realizují minimálně dvě výzvy, jednu s finančním příspěvkem EK a jednu bez. Některé realizují až pět výzev.

Existují tři formáty implementace ERA-NET cofund:

- **Implementace jedné společné výzvy** – výzva pro předkládání návrhů projektů je organizována společně zapojenými národními/regionálními agenturami. ERA-NET cofundový projekt se skládá z přípravy výzvy, její implementace a follow up aktivit. Tento formát neumožňuje využití příspěvku EK na nic jiného než na financování podpořených projektů z výzvy. Finanční příspěvky států (poskytovatelů) jsou in cash.¹
- **Implementace jedné společné výzvy a dodatečných aktivit** – stejně jako v předcházejícím případě je výzva pro předkládání návrhů projektů organizována společně zapojenými národními/regionálními agenturami do výzvy. ERA-NET cofundový projekt se pak na rozdíl od prvního formátu skládá nejen z přípravy výzvy, její implementace a follow up aktivit, ale také z dalších dodatečných aktivit realizovaných zapojenými poskytovateli. Tyto aktivity jsou hrazeny z příspěvku EK, z části zvané jednotkové náklady (tzv. unit costs). Způsobilé náklady ERA-NET cofundového projektu jsou částky placené třetím stranám (tj. finanční podpora vyplacená finálně podpořeným projektům ze společné výzvy) a jednotkové náklady, které dostává konsorcium poskytovatelů na koordinaci dodatečných aktivit. Příspěvky států jsou in cash.
- **Implementace jedné společné výzvy, kdy je příspěvek státu in kind** – v těchto výzvách výzkumné projekty realizují samy organizace, které výzvy vyhlašují. Jsou tedy poskytovateli i příjemci/realizátory podpořených projektů zároveň. Způsobilé výdaje se řídí dle H2020, není zde však proplácení ze strany EU. Tento formát se již neaplikuje.

2.1. Role poskytovatelů v ERA-NET cofundovém projektu

V konsorciu poskytovatelů, které je složeno z partnerů daného ERA-NET cofundového projektu, vystupují partneři v různých rolích. Projekt jako celek je tvořen několika administrativními orgány, z nich každý má jasně stanovené povinnosti a pravomoce. Každé konsorcium disponuje jedním řídicím orgánem, který má jako jediný rozhodovací pravomoc ve strategických a formálních věcech. Je v něm

¹ Příspěvky in cash znamenají peněžité příspěvky států na financování schválených projektů. Od této částky odvozuje Evropská komise výši svého příspěvku. Kromě nich existují také tzv. příspěvky in kind, což je věcné plnění například formou investovaného času. In kind příspěvky nejsou spolufinancované z evropských prostředků.

zastoupen každý člen konsorcia (poskytovatel). Konsorcium dále disponuje výborem pro mezinárodní výzvy (většinou zvaným Call Steering Committee for transnational calls), který se zabývá záležitostmi připravovaných či vyhlášených výzev. Všechna konsorcia jsou vedena koordinátorem a všechna mají jednotku zvanou "Call Secretariat", která řídí danou konkrétní výzvu. Orgány se ale případ od případu liší názvem, viz tabulka níže.

Úkolem Call Steering Committee (CSC) je předně nastavení podmínek výzvy a hodnocení, výběr témat, jmenování externích hodnotitelů a konečný výběr projektů, které budou podpořeny. Výběr témat probíhá většinou ve spolupráci s externími experty. Některé ERA-NET cofundy pořádají tzv. otevřené konzultace pro výběr témat.

Experti jsou často nominováni na základě doporučení národních agentur a/nebo profilů z databází expertů Evropské komise s tím, že řídicí orgán vydá rozhodnutí o volbě.

Kromě účasti v řídicím orgánu musí někteří členové konsorcia přebírat další role a povinnosti. Každý člen konsorcia je v první řadě zodpovědný za kontrolu plnění národních podmínek a způsobilosti každého návrhu projektu se svým národním uchazečem, který se do mezinárodní soutěže přihlásí. Dále se členové mohou zapojit do tzv. pracovních balíčků, tj. zaštitit provedení konkrétních úkonů v rámci přípravy a exekutivy výzev a tzv. additional activities, schválených Evropskou komisí. Ve většině případů je účast v těchto balíčcích dobrovolná, ale členové konsorcia musí mít na paměti, že schválené pracovní balíčky v návrhu ERA-NET cofundového projektu jsou podmínkou EK, a tak je jejich realizace povinná. Pracovní balíčky obsahují tzv. úkoly (tasks). Každý balíček i úkol má svého vedoucího (work package leader a task leader). Task leader je zodpovědný za odvedení práce na konkrétním úkolu. Task leadeři jsou koordinováni work package leadery.

Tabulka 1 Příklady názvů jednotlivých orgánů

Role orgánu / jednotky	Možnost 1	Možnost 2	Možnost 3
Strategický řídicí orgán	Steering Board (SB)	The Steering Committee	The Network Steering Committee (NSC)
Orgán řídicí společné výzvy	The Organisational Committee (OC)	Call Steering Committee (CSC)	Call Working Group
Orgán externích hodnotitelů	The Scientific Advisory Board (SAB)	Expert Advisory Board	Strategic Expert Group
Orgán řídicí jednotlivé pracovní balíčky	Management Group	Operating Group (OG)	The Executive Board (EB)

2.2. Pravidla pro vyhlášení mezinárodní ERA-NET cofundové výzvy

Každá ERA-NET výzva musí být vyhlášena na mezinárodní úrovni. Propagace výzvy probíhá jak na konsorciální (tj. mezinárodní), tak na národní úrovni.

ERA-NET cofundové výzvy jsou většinou realizovány jako dvoukolové: v prvním kole předloží projektové konsorcium výzkumníků zkrácenou verzi návrhu projektu (tzv. pre-proposals) a až v případě úspěšného zhodnocení v prvním kole jsou projektová konsorcia vyzvána k předložení úplné verze návrhu projektu (tzv. full proposals).

Celý proces hodnocení obsahuje tyto kroky:

1. První kolo:

- kontrola způsobilosti pre-proposals Sekretariátem mezinárodní výzvy (tzv. Call Sekretariátem): posouzení podle mezinárodních podmínek;
- kontrola způsobilosti pre-proposals jednotlivými poskytovateli: posouzení podle národních podmínek;
- (volitelné) mezinárodní hodnocení experty: posouzení kvality návrhu projektu z hlediska obsahu.

2. Druhé kolo:

- kontrola způsobilosti full proposals Call Sekretariátem: posouzení podle mezinárodních podmínek;
- kontrola způsobilosti full proposals jednotlivými poskytovateli: posouzení podle národních podmínek;
- mezinárodní hodnocení full proposals experty: posouzení kvality návrhu projektu z hlediska obsahu.

Návrh projektu je podán jedním členem projektového konsorcia, který byl určen do role koordinátora projektu. Koordinátor podává návrh projektu prostřednictvím společného mezinárodního systému.

V obou kolech dochází ke kontrole způsobilosti jak na úrovni Sekretariátu mezinárodní výzvy, tak na úrovni národních poskytovatelů. Sekretariát kontroluje splnění mezinárodních podmínek stanovených ve výzvě a poskytovatelé kontrolují splnění národních podmínek.

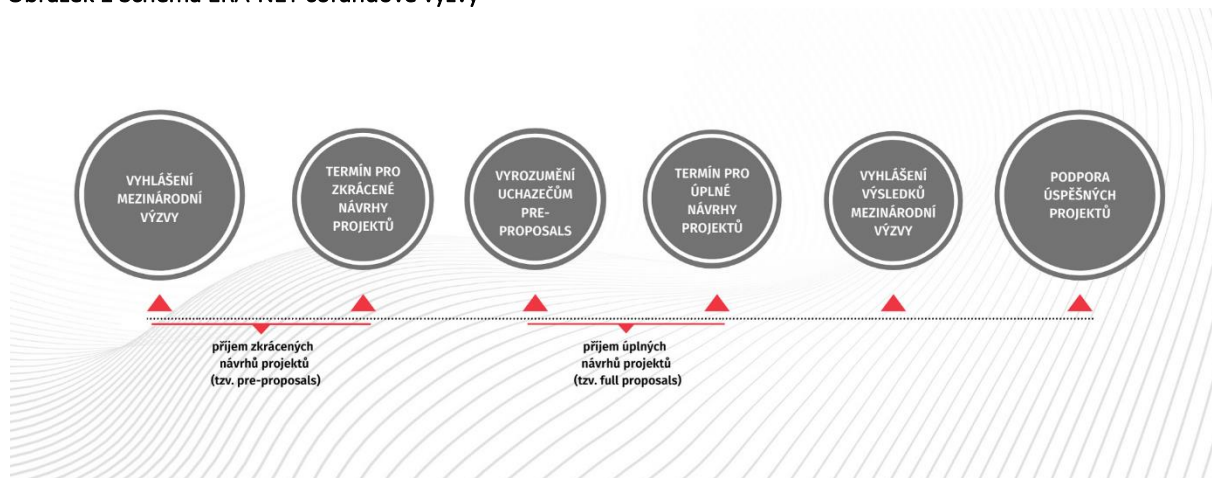
Hodnocení kvality a výběr projektů, které projdou kontrolami způsobilosti, probíhá na mezinárodní úrovni. Každý projekt kvalitativně hodnotí nezávislí hodnotitelé. Následně jsou projekty posouzeny hodnotícím panelem, který vyhotoví finální seznam projektů, tzv. pořadník (ranking list). TA ČR tedy v cofundech nehodnotí návrhy projektů, ale pouze posuzuje způsobilost českého uchazeče na základě definovaných podmínek a soulad české strany projektu s podmínkami programu, ze kterého budou na národní úrovni české subjekty financovány.

Na základě výsledků kontroly způsobilosti na úrovni Sekretariátu výzvy, kontroly způsobilosti na úrovni jednotlivých poskytovatelů, sestaveného pořadníku a dostupných finančních prostředků jednotlivých poskytovatelů, rozhodne konsorcium poskytovatelů ve výzvě o doporučení projektů k podpoře.

Využívaným nástrojem, který umožňuje propojit potenciální žadatele a dopomoci jim k sestavení projektového konsorcia pro účast v mezinárodní soutěži, je matchmaking. Nejčastější metodou

matchmakingu je online formulář, který bývá k dispozici na stránkách dané výzvy s nabídkami či poptávkami po partnerství, popřípadě s nabídkami na více či méně formální networkingová setkání.

Obrázek 1 Schéma ERA-NET cofundové výzvy

2.3. První společná výzva ERA-NET cofundů

První společná mezinárodní výzva je jediná, která je způsobilá k využití příspěvku EK. Musí ale odrážet speciální pravidla stanovená EK. Po ní většinou následují další společné výzvy (ty už jsou však bez příspěvku EK).

2.3.1. Pravidla pro implementaci první společné výzvy s příspěvkem EK

Na přípravě společné mezinárodní výzvy se podílejí zapojení poskytovatelé, kteří společně definují konkrétní témata výzvy, jednotné mezinárodní podmínky a společný způsob hodnocení a výběru projektů.

Příprava prvních společných výzev v rámci ERA-NET cofundových projektů přitom vždy vychází z následujících pravidel.

- společná výzva musí být otevřená minimálně 60 dní, přičemž rozhodnutí o doporučení projektů k podpoře by mělo být vydáno nejpozději do 18. měsíce od začátku výzvy;
- ERA-NET může financovat pouze mezinárodní projekty, tedy projekty s alespoň dvěma subjekty ze dvou různých členských nebo asociovaných zemí. ERA-NET projekty však často minimální počet zemí v projektu navyšují na tři. Každá výzva specifikuje požadovaný počet způsobilých uchazečů;
- příjem návrhů projektů musí být dvoukolový – nejprve projektová konsorcia předkládají zkrácené verze návrhů projektů (tzv. pre-proposals), následně v druhém kole úplné návrhy projektů (tzv. full proposals);
- v prvním kole je mezinárodní hodnocení návrhů projektů volitelné (může být provedena pouze kontrola způsobilosti projektových návrhů Call Sekretariátem výzvy a kontrola uchazečů na národních úrovních);
- v druhém kole musí být projekty hodnoceny na mezinárodní úrovni minimálně třemi nezávislými mezinárodními experty, a to v kritériích excelence, dopadu, kvality a efektivity implementace;

- pouze projekty, které splní mezinárodní i národní kritéria (tzv. národní podmínky nastavené daným poskytovatelem), mohou postoupit do druhého kola k předložení full proposals a k následnému mezinárodnímu hodnocení;
- financování projektů je možné pouze dle jejich umístění v pořadníku na základě mezinárodního hodnocení (není možné selektovat ze seznamu projektů k podpoře a jednotlivé projekty přeskokovat);
- je vhodné vybrat experty i ze zemí, které do daného ERA-NETu nejsou zapojené;
- pouze u návrhů projektů se stejným počtem bodů, které jsou těsně u hranice podpory, se může stát, že se jeden z nich podpoří a druhý ne, jeden kvalifikovaný projekt se tedy přeskočí (zde bývají předem domluvená pravidla, jaké projekty se stejným bodovým hodnocením jsou upřednostňovány);
- nezávislý pozorovatel posuzuje průběh každého hodnocení, zejména nezávislé hodnocení mezinárodními experty, a vypracování seznamu projektů dle jejich umístění;
- po provedení hodnocení musí konsorcium poskytovatelů předložit EK:
 - seznam návrhů projektů dle jejich umístění
 - report pozorovatele hodnocení
 - společný seznam návrhů projektů k finanční podpoře
 - za každého partnera písemný finanční závazek na podpořené návrhy projektů
 - informace o každém návrhu projektu navrženém k finanční podpoře
 - následovně informace o každém podpořeném projektu;
- konsorcium poskytovatelů může využít centralizovaný management grantových dohod;
- konsorcium poskytovatelů má možnost využít více než jednoho tématu na výzvu;
- konsorcium má možnost rozdělit rozpočet výzvy na daná témata a podpořit projekty každého tématu až do výše indikovaného rozpočtu na toto téma.

2.3.2. Pravidla financování první výzvy

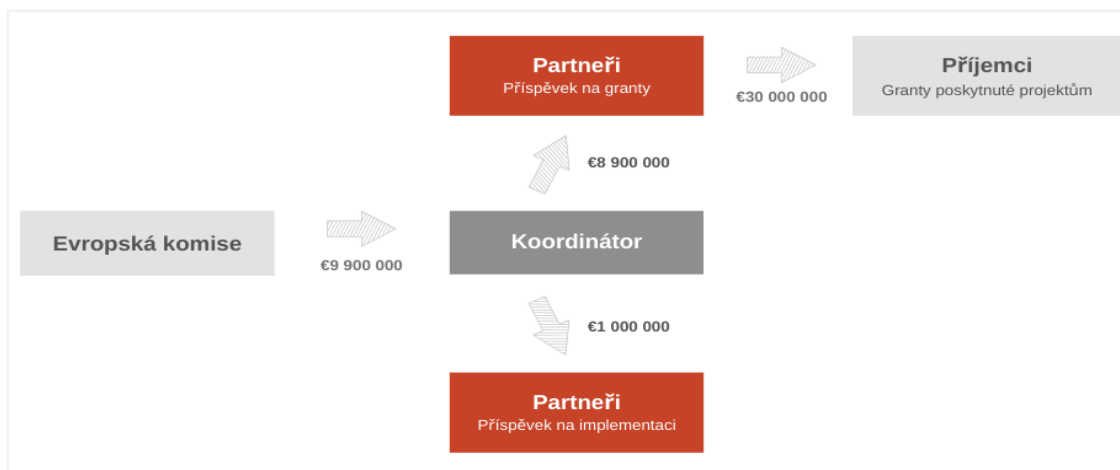
Existují dvě varianty financování projektů u dvou a více témat ve výzvě:

- kolik témat, tolik individuálních rozpočtů na témata – v každém tématu je sestaven pořadník a podpořeny jsou projekty do výše rozpočtu (a případného příspěvku EK) na dané téma, na závěr vznikne ze všech témat finální seznam projektů k podpoře, který se předloží EK;
- několik témat, jeden rozpočet, jeden finální seznam – projekty jsou sestaveny dle bodového ohodnocení nehlédě na téma, financovány jsou projekty do výše alokovaného rozpočtu.

Maximální výše příspěvku EK je dána pravidly dané výzvy evropského rámcového programu. Tato výše je podmíněna finančním příspěvkem (tzv. commitment - “in cash” nebo “in kind”) jednotlivých poskytovatelů do první společné výzvy. Příspěvek EK činí maximálně 33 % z celkové částky příspěvku jednotlivých národních/regionálních poskytovatelů. Do těchto příspěvků se nepočítají investice poskytovatelů ze třetích zemí a Evropských strukturálních a investičních fondů. Příspěvek EK může být i méně než 33 % v případě, že národní/regionální vklady jsou velmi vysoké, a 33 % z nich by přesahovalo maximální povolenou částku na EK příspěvek. Dále je podmíněna přímými a nepřímými náklady ERA-NETu a dodatečnými aktivitami, které ERA-NET plánuje realizovat.

Výše uvedený příspěvek Evropské komise se dělí na část připadající na top-up (financování podpořených projektů) a část na implementaci ERA-NETu a dalších aktivit - tzv. jednotkové náklady.

Obrázek 2 Příklad rozdělení příspěvku Evropské komise

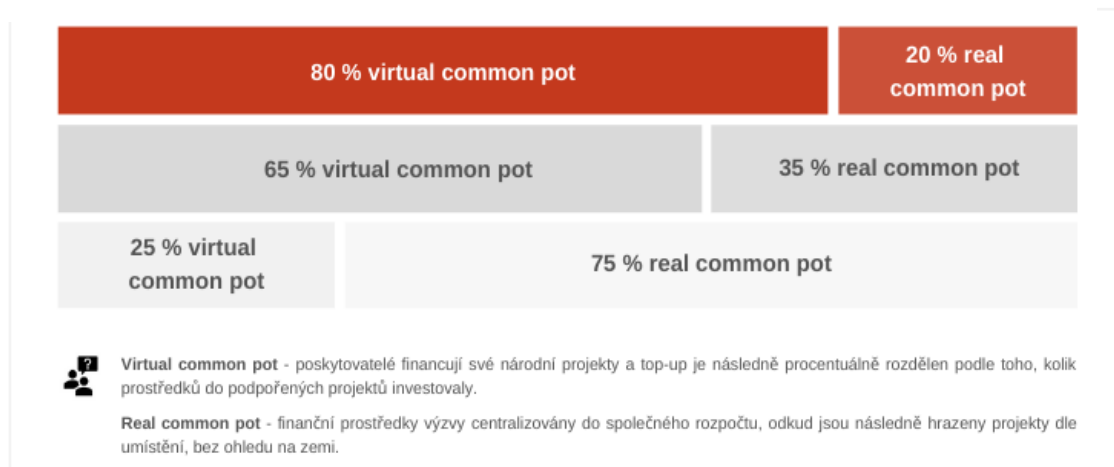
Je na rozhodnutí daného ERA-NET cofundu, v jakém poměru tento příspěvek (tzv. EC contribution) využije. Podmínky využití příspěvku EK jsou definované v konsorciální smlouvě. V případě, že se konsorcium rozhodne část příspěvku EK použít na náklady spojené s implementací ERA-NETu, procento EK příspěvku vůči národním příspěvkům na podporu projektů se tím sníží. Výše národního/regionálního příspěvku musí však vždy odpovídat výši obnosu přislíbenému na podpořené projekty v návrhu ERA-NET cofundu. Jakmile se tento návrh podá, respektive je schválen, je jeho obsah včetně finančních otázek (ty jsou kontrolovány především) považován za závazný.

Existují tři způsoby rozdělení top-upu na financování projektů:

- **Real common pot**, kde jsou finanční prostředky členů konsorcia na výzvu centralizovány do společného rozpočtu, ze kterého jsou následně hrazeny projekty dle umístění, bez rozlišení, z jaké země jsou. Tento způsob je tedy nejefektivnější z pohledu minimalizace rizika, že se některý stát ocitne v pozici, že nemůže z finančních důvodů podpořit důležité projekty a zablokuje tak pořadník projektů. Real common pot sice nejefektivněji řeší riziko nedostatku finančních zdrojů, není však spravedlivý vůči zemím, které do projektu vnesly vysoký rozpočet. Tento způsob financování je používán zhruba u 30 % ERA-NET cofund projektů.
- **Virtual common pot**, kde každý člen konsorcia financuje projekty ze své země až do výše svého finančního příspěvku. Top up se poté státům rozdělí procentuálně podle toho, kolik vlastních prostředků do podpořených projektů investovaly. Nevýhodou tohoto způsobu rozdělení top-upu je, že malý rozpočet státu vždy zůstane malým rozpočtem, a tak vzniká vysoké riziko, že některé státy nebudou mít dostatečné množství financí na podpoření všech projektů.

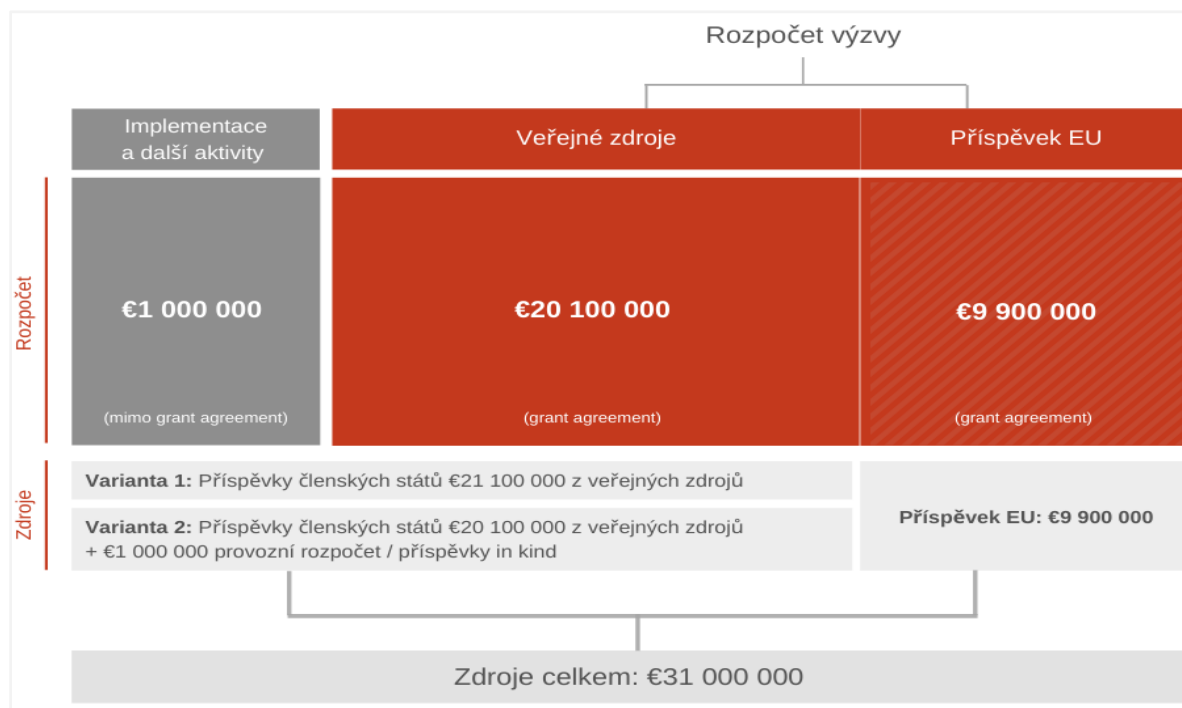
- **Mixed model**, který kombinuje obě předešlé možnosti. Členové konsorcia financují subjekty ze svých zemí a EK pak financuje ty projekty, které z národních zdrojů nemohou být financovány z důvodu nedostatku prostředků, aby nevznikly nedostatky ve financování dle seznamu. Konsorcium si určí, jak velký může být tento balanční příspěvek. Většinou bývá mezi 30 % a 50 %, ale procento může být i nižší či vyšší. Zbytek EU příspěvku je pak rozdělen v dohodnutém fixním procentu mezi země s financovanými projekty. Mixed model je na mezinárodní úrovni používán zhruba u 70 % ERA-NET cofund projektů.

Obrázek 3 Ukázka mixed modelu

Všechny ERA-NET cofundy, do kterých se zatím TA ČR zapojila, rozdělovaly příspěvek Evropské komise Mixed modelem, avšak za různých podmínek. Podíl, který byl přidělen na balancing pot se pohyboval mezi 20 % a 75 %.

Obrázek 4 Příklad financování cofundové výzvy

3. Zkušenosti TA ČR v ERA-NET cofund

TA ČR se do ERA-NET cofundů aktivně zapojuje od roku 2018 a pilotně ověřuje jejich implementaci v podmínkách České republiky. V současné době je TA ČR zapojena do těchto ERA-NET cofundů:

- **ERA-MIN 2** zaměřující se na nerostné suroviny a na jejich využití v neenergetických a nezemědělských oblastech;
- **GENDER-NET Plus** projekty zohledňující gender v obsahu výzkumu a inovací;
- **CHIST-ERA III a IV** podporující projekty zaměřené na informační a komunikační vědy a technologie (ICT);
- **M-ERA.NET 2** podporující projekty zaměřené na materiálový výzkum a inovace;
- **AquaticPollutants** podporující projekty se zaměřením na patogeny ve vodních zdrojích;
- **BiodivClim** zaměřující se na podporu projektů pracujících s biodiverzitou a klimatickými změnami a
- **EuroNanoMed3** podporující projekty zaměřené na aplikaci nanotechnologií v medicíně a péči o zdraví.

Kromě výše zmíněných ERA-NET cofundových projektů připravuje TA ČR s JPI Water a sítí BiodivERsA nový ERA-NET cofundový projekt na téma Conservation and Restoration (BiodivRestore) a zapojila se do příprav cofundových projektů M-ERA.NET 3 a ERA-MIN 3. V plánu je také účast ve dvou aktuálně připravovaných ERA-NET cofundech, konkrétně v ERA-NET cofundovém projektu QUANT-ERA (kvantové technologie) a projektu ENPED (energetická účinnost městských částí).

3.1. Implementace ERA-NET cofundů v ČR prostřednictvím TA ČR

Dle zákona č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu a vývoje musí účelovou podporu poskytnout poskytovatel po provedení veřejné soutěže s výjimkou těch projektů mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích, kde výběr projektů proběhl na mezinárodní úrovni. Jelikož u ERA-NET cofundových výzev dochází k mezinárodnímu hodnocení, je podpora poskytována v souladu s § 7 odst. 4 ZPVV na základě výběru návrhů projektů na mezinárodní úrovni a nedochází k následnému vyhlášení národní veřejné soutěže.

Český uchazeč je v mezinárodní výzvě financován ze zvoleného národního programu financování. Na základě výběru programu TA ČR definuje národní podmínky pro českého uchazeče, které jsou součástí mezinárodní výzvy, a které blíže specifikují:

- kdo může být českým uchazečem v návrhu projektu,
- jaký návrh projektu je způsobilý k podpoře od TA ČR.

Národní podmínky pro českého uchazeče v mezinárodní výzvě jsou vždy zveřejněny s vyhlášením dané výzvy jako součást oficiálního mezinárodního dokumentu - tzv. Call Announcement. Soulad návrhu projektu s těmito podmínkami je posuzován v rámci kontroly způsobilosti uchazeče a kontroly souladu s programem.

Projekt s českým uchazečem, který TA ČR finančně podpoří, musí odrážet a naplňovat tato základní pravidla:

- ✓ být projektem aplikovaného výzkumu a inovací;
- ✓ dosáhnout alespoň jednoho druhu výsledku uplatňovaného v praxi; podporované výsledky jsou vždy specifikovány pro každou výzvu samostatně a odráží pravidla programu;
- ✓ mít cíl projektu v souladu s celkovým cílem programu, ze kterého bude následně financován;
- ✓ mít způsobilé uchazeče;
- ✓ mít způsobilé a uznatelné náklady;
- ✓ požadovat podporu v souladu s nastavenými podmínkami.

3.1.1. Kontrola způsobilosti českých uchazečů

TA ČR ve fázi kontroly způsobilosti českých uchazečů v návrzích projektů provádí u českého uchazeče kontrolu splnění národních podmínek (tzv. kontrolu způsobilosti - "eligibility check"). Pro posouzení splnění národních podmínek využívá TA ČR návrhu projektu podaného na mezinárodní úrovni a tzv. TACR Application Form, dokument, který je povinnou přílohou, kterou musí český uchazeč zaslat do datové schránky TA ČR do termínu pro podávání zkrácených verzí návrhů projektů. V případě jednostupňové výzvy se jedná o termín pro předkládání návrhů projektů – proposals.

Způsobilým českým uchazečem pro získání podpory od TA ČR je pouze subjekt:

- ✓ na který nebyl vydán inkasní příkaz;
- ✓ který není podnikem v obtížích (podle čl. 1 odst. 4 písm. a) a c) Nařízení);
- ✓ který dodržel povinnost zveřejnit účetní závěrku v příslušném rejstříku - tzv. "Veřejný rejstřík" (ve smyslu zákona č. 304/2013 o veřejných rejstřících);
- ✓ který uvedl vlastnickou strukturu, tj. fyzické a právnické osoby s podílem v právnické osobě uchazeče;
- ✓ který uvedl údaje o majetkových účastech uchazeče v jiných právnických osobách a jejich výši;
- ✓ jehož typ definují národní podmínky dané výzvy jako způsobilý²;
- ✓ jehož projekt je v souladu s národními podmínkami dané výzvy.

3.1.2. Finanční podpora, její výše a způsob poskytnutí

Na poskytnutí podpory není právní nárok. TA ČR rozhodne o výši podpory pro českého uchazeče u vybraného projektu na základě mezinárodního hodnocení dané výzvy. Maximální intenzita podpory pro českou stranu projektu v mezinárodní výzvě je stanovena individuálně pro každou výzvu. Pro českého uchazeče platí Všeobecné podmínky, aktuálně platná verze je vždy uvedena v národních podmínkách pro českého uchazeče.

Výše intenzity podpory pro českého uchazeče se odvíjí od typu organizace a programu, na nějž je mezinárodní výzva navázána, a ze kterého bude český uchazeč následně financován. Na základě

² Způsobilým uchazečem se sídlem v ČR není takový subjekt, ve kterém veřejný funkcionář (člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.

intenzity podpory na program bude pro konkrétní výzvu stanovena nejvyšší povolená intenzita podpory na projekt (tj. na českou část projektu).

Maximální intenzita podpory na jeden projekt je stanovena pro každou výzvu individuálně v % celkových uznaných nákladů. Platí to i v případě, že projekt realizuje pouze výzkumná organizace. Maximální intenzita podpory je stanovena vždy za celý projekt, tedy za všechny české uchazeče v návrhu projektu dohromady. Maximální intenzita podpory musí být zachována za celou dobu realizace projektu. Maximální intenzita podpory musí být zachována rovněž dle typu uchazeče. Nejvyšší intenzita podpory poskytnutá uchazeči typu podnik nesmí přesáhnout nejvyšší povolenou intenzitu podpory pro jednotlivé typy podniků stanovenou [Nařízením Komise](#).

U každé mezinárodní výzvy je také specifikována minimální výše finančních prostředků nutných na spolufinancování. Povinnou finanční spoluúčasť musí příjemci hradit z ostatních zdrojů³. Platí to i v případě, že projekt realizuje pouze výzkumná organizace.

Uchazeč musí zajistit, aby:

- ✓ nedošlo k nepovolené nepřímé státní podpoře (v souladu s ustanovením 2.1 a 2.2 Rámce);
- ✓ rozdělení práv a přístup k výstupům/výsledkům byly v návrhu projektu v souladu s ustanovením 2.2.2. bod 28 Rámce;
- ✓ nedošlo ke kumulaci s jinou veřejnou podporou na stejné způsobilé výdaje – dvojímu financování.

Tabulka 2 Maximální možná intenzita podpory dle typu subjektu a typu výzkumu

Účastník	Průmyslový výzkum	Průmyslový výzkum s bonifikací za účinnou spolupráci	Experimentální vývoj	Experimentální vývoj s bonifikací za účinnou spolupráci
Malé podniky*	70 %	80 %	45 %	60 %
Střední podniky*	60 %	75 %	35 %	50 %
Velké podniky	50 %	65 %	25 %	40 %
Výzkumné organizace	100 %	100 %	100 %	100 %

* Malý a střední podnik je vymezen podle definice uvedené v Příloze 1 Nařízení

Intenzita podpory pro každého českého uchazeče v projektu se stanoví podle Nařízení Komise (tabulka výše) a současně nesmí překročit nejvyšší povolenou intenzitu podpory na českou část projektu stanovenou programem financování.

³ V návrhu projektu se nebudou rozlišovat ostatní veřejné a neveřejné zdroje.

3.1.3. Způsobilé náklady a způsob poskytnutí podpory

Způsobilé nákladové položky jsou stanoveny pro každou mezinárodní výzvu individuálně. Všechny nákladové položky jsou uvedeny a blíže rozepsány do jednotlivých kategorií v článku 17 Všeobecných podmínek.

Mezi uznatelné ostatní přímé náklady patří také náklady na Open Access (např. licenční poplatky, náklady na publikování, aj.). Vykazování těchto nákladů se řídí Všeobecnými podmínkami. Za uznání náklad se nepovažuje plnění poskytnuté mezi hlavním příjemcem či dalšími účastníky a zahraničním partnerem projektu, pokud to přímo není specifikováno v dané výzvě.

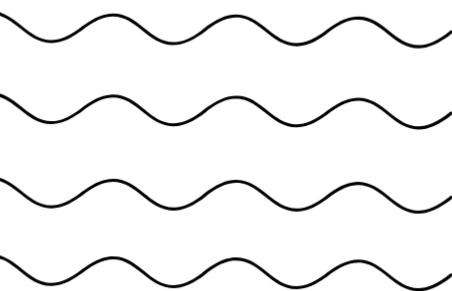
Vykazování nepřímých nákladů se řídí článkem 17 odst. 7 Všeobecných podmínek. Uchazeči tak mají v současné době možnost vykazovat nepřímé náklady buďto metodou flat rate 25 % nebo metodou full cost.

Termín pro vyplacení podpory a termín pro uznatelnost nákladů na řešení projektu jsou uvedeny v Národních podmínkách pro českého uchazeče u dané výzvy.

Každý projekt, který se zapojí do ERA-NET cofundové mezinárodní výzvy, je na jejím konci vyrozuměn zasláním několika dokumentů. Ve všech výzvách, do kterých se TA ČR do této chvíle zapojila, bylo součástí tohoto balíčku vyrozumění o doporučení či nedoporučení daného projektu k podpoře a anonymní shrnutí hodnocení (vzhledem k tomu, že hodnocené strany by se nikdy neměly dozvědět, kdo hodnocení provádí). Dále mohou projekty obdržet report pozorovatele, dotazník o jejich vnímání soutěže a následně jeho výsledky, národní a regionální komentáře a zpětnou vazbu spolu s návrhy na vylepšení.

S úspěšným českým uchazečem v podpořeném projektu TA ČR uzavře Smlouvu/Rozhodnutí o poskytnutí podpory, která upravuje způsob poskytnutí podpory poskytovatelem, včetně specifických podmínek, které jsou v ní/něm uvedeny (srov. článek 4), a včetně Všeobecných podmínek.

Celý proces od podání žádosti žadatelem až po obdržení finanční podpory příjemcem trvá cca 12 až 13 měsíců.

4. Vybrané poznatky z realizace ERA-NET cofundů

Následující část pokrývá vybrané poznatky a problematické body, které se u ERA-NET cofundových projektů objevují, a to jak z pohledu TA ČR, tak z pohledu uchazečů.

4.1. Z pohledu TA ČR jako člena konsorcia ERA-NET cofundů

4.1.1. Příprava ERA-NET cofundového projektu, jednotlivých pracovních balíčků

- Příprava a implementace ERA-NETu si žádá hodně práce. Tato práce většinou není prováděna rovnoměrně celým konsorciem, ale z velké části vybranými členy, většinou těmi, kteří se do přípravy chtějí zapojit. Ostatní členové se do přípravy ERA-NET cofundového projektu nezapojují, a to většinou z důvodu nedostatečných zkušeností (jde o nováčky), z důvodu nedostatečných kapacit či pouhého nezájmu. Kdyby se aktivně zapojila větší část konsorcia, byl by to přínos nejen v rámci vybalancování rolí, ale i obohacení kreativity aktivit, harmonizace potřeb členů a následných dopadů.
- Rozdělení rolí a odpovědností v konsorciu se běžně odvíjí od rozdělení v minulých výzvách a minulých ERA-NETech. Tento systém částečně zvýhodňuje ty členy, kteří byli do jednotlivých ERA-NETů zapojeni od počátku a jsou tím pádem dlouhodobí členové konsorcií se zkušenostmi. Tito členové mají většinou přednostní právo si zamluvit určité role ve vedení pracovních balíčků a pracovních úkolů (tasků). Některé ERA-NETy také berou v potaz, aby role byly rovnoměrně rozdělené do co nejvíce zapojených zemí. Věří, že spravedlivé zastoupení partnerů na pozicích s vyšší úrovní odpovědnosti dodá v očích EK ERA-NETu váhu. Tento přístup by měl být aplikován u více ERA-NETů.
- Jak už bylo řečeno, příprava ERA-NETu před podáním ke schválení do výzvy EK si žádá určitou práci od všech partnerů, a to i od těch, kteří nemají žádnou roli v pracovních balíčcích. Například se od partnerů očekává, že se budou účastnit konsorciálních jednání, která jsou v přípravné části často dvě a konají se většinou v sídle jednoho z partnerů. Účast na těchto jednáních je pro partnery důležitá i s ohledem na zajištění podmínek výzvy, které odpovídají jejich strategickému plánu, programu a legislativě. V druhé řadě je účast důležitá pro zajištění rolí v implementaci ERA-NETU (pracovní balíčky a úkoly). Cesty na tato setkání ale nejsou hrazeny ERA-NET projektem, a poskytovatelé si je tím pádem musí hradit sami z interních zdrojů.
- Do ERA-NET cofundových projektů se často zapojují jak poskytovatelé zaměřeni na základní výzkum, tak poskytovatelé zaměřeni na aplikovaný výzkum. Cíle rozdílných poskytovatelů se liší a tyto rozdíly se projevují především na formulaci výzvy a jejich podmínkách v tzv. Call

Announcementu⁴. Konkrétně má složení konsorcia vliv na témata výzvy a dodatečné aktivity. Z praxe TA ČR jsou některá konsorcia z větší části tvořena poskytovateli zaměřenými na základní výzkum. Ti se často staví proti orientaci témat výzvy do aplikační sféry. Do takových konsorcií je pro TA ČR obtížnější se zapojit tak, aby naplnila své poslání podporovat projekty aplikovaného výzkumu.

4.1.2. Finanční management

- Max. příspěvek EK se počítá na základě předběžných závazků členských států EU, přidružených států a třetích zemí způsobilých pro příspěvek EK v době předložení návrhu ERA-NET cofundového projektu EK.
- Míra financování EK pro ERA-NET cofund je až 33 %. V případě relativně vysokých národních/regionálních závazků na podporu projektů a relativně malého příspěvku EK (finanční výše EK příspěvku je vždy pevně stanovena v pracovním programu H2020 pro danou výzvu) by skutečná míra financování EK mohla být nižší než 33 %.
- Příspěvek EK (tzv. EC contribution) se tedy odvíjí od výše příspěvků jednotlivých poskytovatelů na první výzvu, počtu zapojených poskytovatelů, tj. počtu jednotkových nákladů, které připadají každému poskytovateli na realizaci dodatečných aktivit (jednotkové náklady na jednoho poskytovatele činí 29 000 EUR/rok) a nepřímých nákladů ve výši 25 % z těchto nákladů za poskytovatele a všechny roky zapojení. Ve většině případů nejsou jednotkové náklady rozdělovány rovnoměrně každému státu, ale na základě tzv. plánu na management - tj. podle toho kdo a na jakých aktivitách a v jakém měřítku spolupracuje.
- Problematika vysokých sazeb na člověkoměsíce u jednotlivých států při rozdělování management costs – za odvedenou práci na pracovních balíčcích a úkolech jsou partneři odměněni přídělem ze souhrnné částky připadající na jednotkové náklady, a to podle tzv. člověkoměsíců (person month, PM) přidělených ke každé roli. V mnoha ERA-NETech je snaha, aby rozdělení rozpočtu na implementaci ERA-NETu bylo spravedlivé, podle odvedené práce. V ideálním případě by člověkoměsíce měly být vždy stejně finančně ohodnoceny neohledně na to, ve které zemi byly odpracovány. Ve většině případů každý stát udává sazby dle trhu práce v daném státě. Tato sazba je často mnohem vyšší než částka, kterou smí TA ČR přidělenému zaměstnanci v rámci tabulkových platů měsíčně proplatit. To by samo o sobě nebyl problém v případě, že by konsorcium partnerům dovolilo nevyužití finance použít na jiné účely nebo na pokrytí vyššího časového vytížení daného zaměstnance. Bohužel, tento případ je vzácný. Konsorcia tento problém často nemají dopředu promyšlený anebo se staví proti tomuto řešení. Počet PM připadající poskytovatelům taktéž plně nepokryje vytížení zaměstnance na daný cofund. Většinou je alokováno 0,5 PM na agendu vyhlášení výzvy a jejího managementu, přičemž v realitě tato agenda zabere mnohonásobně vyšší časovou alokaci.
- Přes veškerou snahu v realitě jednotkové náklady (zejména na management costs) nepokrývají veškeré náklady na implementaci samotného ERA-NETu a pracovních balíčků. Mnohé

⁴ Call Announcement je oficiální mezinárodní dokument, jež obsahuje podrobnou specifikaci podmínek dané mezinárodní výzvy a jejího průběhu. Na formulaci Call Announcementu se podílejí všichni členové konsorcia poskytovatelů, přičemž každý z poskytovatelů usiluje o prosazení svých národních zájmů.

člověkoměsíce odpracované na ERA-NET agendu hradí nakonec poskytovatelé z vlastních zdrojů.

4.1.3. Výběr programu financování na národní úrovni

V současné době na TA ČR neexistuje program financování, který by pokryl tematická zaměření cofundů, ve kterých je TA ČR zapojena. TA ČR nyní pro účel mezinárodních výzev využívá tematicky relevantní programy. Proto se národní podmínky pro českého uchazeče odvíjí od programu financování. Naše národní programy však ne vždy plně tematicky reflektují mezinárodní výzvu. Snahou TA ČR je připravit univerzální program financování, který by umožnil podpořit projekty aplikovaného výzkumu z mezinárodních výzev různého zaměření.

- Do národního programu, který je pro ERA-NET cofundové výzvy využíván, je vždy nutné doplnit, že program může být využit pro účely ERA-NET cofund H2020 a že z něj mohou být financovány nadnárodní projekty, resp. české subjekty v nadnárodních projektech v rámci ERA-NET cofund.

4.1.4. Management výzvy na národní úrovni

- Dlouhá doba výzvy – od vyhlášení výzvy v ERA-NETu do možného začátku projektů běžně uplyne alespoň rok. Mnohé procesy se často zbytečně prodlužují.
- Na druhou stranu partneri mají relativně krátkou lhůtu na provedení kontroly způsobilosti svých národních uchazečů v projektech. TA ČR z důvodu nutnosti posouzení také souladu projektu s českým uchazečem s programem financování by uvítala prodloužení termínu pro kontrolu způsobilosti. Krátké lhůty vytváří tlak na poskytovatele.

4.1.5. Rozdělení top-upu

Rozdělení top-upu je často v konsorciu problematické téma. Mixed model, který v tuto chvíli využívá TA ČR jako jediný způsob rozdělení top-upu, sice skýtá praktickou flexibilitu, která usnadňuje implementaci programů, ale zároveň neslibuje stejnou jistotu ohledně výše top-upu jednotlivým státům, kterou poskytují ostatní modely. Je třeba si položit otázku, zda existuje způsob, jak současný systém vylepšit.

- Poskytovatelé mají rozdílné priority a názory na to, jaký by měl být podíl v mix modelu mezi balanční částkou a částkou určenou na nahrazení nákladů poskytovatelům. Cílem je vždy najít co nejflexibilnější variantu, která zároveň vyhovuje cílům a pravidlům co největšího počtu partnerů. Podle TA ČR by balanční částka měla být v mnoha případech vyšší, např. 20 % TA ČR hodnotí jako zbytečně riskantní k zablokování pořadníku projektů.

4.1.6. Ve vztahu k evropskému rámcovému programu

- Oficiální počty historického zapojení České republiky do nástroje ERA-NETů jsou zavádějící. Ještě do sedmého rámcového programu se mohly do tohoto nástroje zapojovat kromě poskytovatelů podpory i instituce (univerzity, výzkumné organizace), které z definice projekty financovat nemohly. Jejich motivací pro zapojení byla možnost vlivu na nastavení programů. Jejich zapojení

vedlo ke dvěma komplikacím. Zaprvé, nebyly schopny poskytnout finanční závazek státu, maximálně závazek za svůj subjekt. Tím však nenaplňovaly duch tohoto nástroje. Zadruhé, přestože jejich účast v plánování programů byla pouze částečná, se instituce počítaly jako reprezentanti České republiky, což vedlo k chybnému vyhodnocení zapojení českého státu v ERA-NETech ve statistikách evropského rámcového programu.

- Od roku 2021 se ERA-NET cofundy začnou řídit podle nového rámcového programu Horizont Evropa. V tomto novém legislativním nařízení se mají všechny ERA-NET cofundy spolu s iniciativami podle článků 185 a 187 (JPIs, JTI, Joint Undertaking) transformovat na nový formát podpory mezinárodní spolupráce, tzv. Evropská partnerství. Na transformaci je potřeba se připravit a sledovat vývoj plánování tohoto nového formátu spolupráce. Členské státy budou v létě 2020 vyzvány, aby vyjádřily podporu jednotlivým partnerstvím včetně výše finanční alokace. Zapojení České republiky do co největšího množství partnerství je zásadní. Evropská partnerství budou představovat až polovinu rozpočtu v druhém pilíři rámcového programu Horizont Evropa, tedy pilíře, kam se účastníci z České republiky hlásí nejvíce a ze kterého tím pádem čerpají nejvíce. Partnerství a jejich tematické oblasti v pilíři II, kterým Česká republika v létě 2020 nevyjádří podporu, budou alespoň v první polovině nadcházejícího období českým žadatelům nepřístupné. **Pro tyto nepřístupné oblasti nebude v Horizontu Evropa alternativa. To by mohlo vést k omezení mezinárodní spolupráce českých výzkumníků a / nebo snížení čerpání ČR z evropského rozpočtu.**

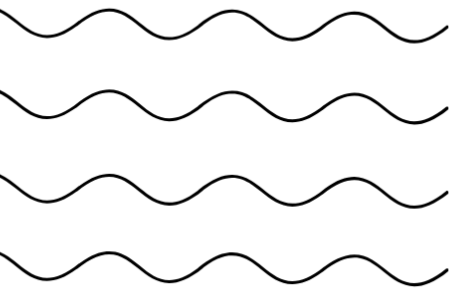
4.2. Z pohledu uchazečů

Ze zpětné vazby žadatelů vyplývá, že proces od podání žádosti do cofundu až k obdržení grantu je nepříjemně dlouhý (jeden rok). Tento argument je bohužel pravdivý. Doba jednoho roku znamená v inovačním výzkumu celou věčnost, za kterou se trh může změnit k nepoznání. Systém tedy neodpovídá potřebám subjektů a proces by se měl zjednodušit.

- Úspěšnost uchazečů v mezinárodních projektech závisí na ostatních partnerech, se kterými jsou v mezinárodním projektovém konsorciu. Pokud například český uchazeč spolupracuje na projektu s partnerem ze země, která vyčlenila na danou výzvu malou částku či ze země, která má velké množství svých národních uchazečů v projektech, je možné, že i přes kvalitní hodnocení projektu nebude projekt doporučen k podpoře z důvodu nedostatku peněz na straně poskytovatele s malou alokací.
- Čeští uchazeči málokdy mají dostatečnou znalost a zkušenost v oblasti psaní návrhů projektů do mezinárodních výzev. To je znevýhodňuje oproti uchazečům z jiných zemí. Bylo by vhodné českým uchazečům tuto znalost zprostředkovat ve snaze posílit jejich úspěšnost. Jednou z možností, které se nabízí, je školící seminář, který by byl zaměřený právě na téma “Jak psát a podávat projekty do mezinárodních výzev”.

5. Doporučení pro implementaci ERA-NET cofundových projektů

- V případě nováčka v roli poskytovatele v ERA-NET cofundu je vhodné nebýt rovnou vedoucím balíčku/úkolů, ani nevést Call Sekretariát. Obě tyto agendy vyžadují hodně zkušeností, které se získají až praxí. Role Call Sekretariátu i role koordinátora ERA-NET cofundu je náročná i po stránce řízení financí.
- Doporučujeme jezdit na jednání a pochopit fungování ERA-NET cofundu a jeho managementu vč. balíčků.
- Z národního pohledu vhodně stanovit program financování, popř. nalézt mechanismus, jakým financovat projekty nehledě na národní programy, či vytvořit univerzální program financování.
- Jelikož ERA-NET cofund nedisponuje tak velkým počtem PM (a financí) na realizaci aktivit, je důležité mít ve své organizaci dostatečné personální zabezpečení i finanční prostředky (úvazky) na zabezpečení agendy ERA-NET cofundů. Jeden ERA-NET cofund nepokryje činnost stabilního zaměstnance. Pro realizaci výzev TA ČR využívá expertíz zaměstnanců napříč agenturou a hradí je z rozpočtu TA ČR, popř. je potřeba zabezpečit dodatečné zdroje financování.
- Pro podpořené projekty ve výzvách zajistit finanční toky s ohledem na délku programu financování.
- Bez propagace výzev a bez účasti na seminářích se zájem a povědomí o těchto mezinárodních výzvách nezvýší.
- Pro fungování ERA-NET cofundových výzev je nutné na úrovni organizace stanovit pravidla pro poskytování podpory návrhům projektů v rámci finančního mechanismu ERA-NET cofund. Dokument obsahující tato pravidla upravuje proces od vstupu do ERA-NET cofundu nebo cofundové výzvy až po uzavření Smlouvy v mezinárodní výzvě. Ještě před zapojením do samotné výzvy je nutné stanovit postupy a schvalovací procesy jednotlivých kroků v mezinárodní výzvě na úrovni poskytovatele (např. Předsednictvo TA ČR schvaluje postoupení projektů s českými uchazeči k mezinárodnímu hodnocení).

Závěr

ERA-NET cofundové výzvy se na TA ČR začaly pilotně ověřovat s cílem podpořit mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji. To mělo českým výzkumníkům umožnit sdílet poznatky napříč Evropou a získat zkušenosti a mezinárodní kontakty, které mohou být následně využity například při další spolupráci nebo při přípravě společných projektů do jiných programů. Lze říci, že tyto stanovené cíle TA ČR plní. Českým výzkumníkům, kteří se zapojili do ERA-NET cofundových výzev, TA ČR umožnila možnost spolupracovat na společných mezinárodních projektech se zahraničními partnery a získat tím cenné zkušenosti od svých zahraničních kolegů. Vzhledem k nízké dosavadní účasti českých výzkumníků na mezinárodních projektech je zásadní poskytnout české výzkumné veřejnosti motivaci ke spolupráci v rámci evropského výzkumného prostoru a zajistit tím její rychlejší vývoj. Velkou přidanou hodnotou ERA-NET cofundových výzev je pak bezesporu sjednocení financování jednotlivých výzkumných oblastí a zamezení duplicitní výzkumné činnosti napříč zúčastněnými zeměmi.

TA ČR se do nástroje ERA-NET cofund v roli poskytovatele finančních prostředků pilotně zapojuje od roku 2018, přičemž české účastníky podporuje v mezinárodních projektech prostřednictvím svých národních programů. V současnosti je TA ČR součástí několika ERA-NET cofundů (AquaticPollutants, BiodivClim, EuroNanoMed3, ERA-MIN2, GENDER NET Plus, CHIST-ERA III, CHIST-ERA IV a M-ERA.NET 2), a podílí se na přípravě dalších tří.

V rámci ERA-NET cofundů TA ČR spolupracuje s celou řadou evropských i mimoevropských zemí, mezi něž patří Belgie, Bulharsko, Brazílie, Dánsko, Egypt, Estonsko, Finsko, Francie, Chile, Irsko, Itálie, Izrael, Jihoafrická republika, Kanada, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Moldavsko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Tchaj-wan, Tunisko, Turecko, Velká Británie.

Z dosavadního počtu 72 podaných projektů s českým uchazečem v již ukončených mezinárodních ERA-NET cofundových výzvách uspělo 17 projektů, kde byli zastoupeni čeští výzkumníci. Nejvíce projektů, konkrétně devět, uspělo v cofundové výzvě M-ERA.Net Call 2019. Z celkového počtu 702 podaných projektů ve výzvách (ukončených či běžících), kde se TA ČR zapojila, má Česká republika 10 % zapojení. Mezi lety 2017–2019, tedy v období, kdy se TA ČR zapojovala do ERA-NET cofund projektů, je možné sledovat mírné navýšení účasti českých výzkumníků.

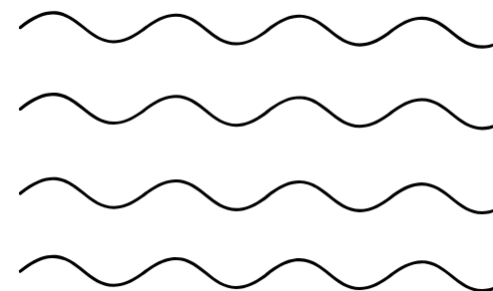
Z celkového počtu 114 doposud podpořených projektů figurují čeští výzkumníci u 17, tedy u 14,91 % z nich. Pokud jde o procento úspěšnosti projektů s českou účastí, z celkového počtu 72 podaných projektů uspělo 17, což představuje úspěšnost 23,61 %. Na mezinárodní úrovni v porovnání podaných a podpořených projektů je průměrná úspěšnost podaných projektů v ERA-NET cofundech 16,24 %.

Kompletní statistika šesti ukončených výzev (Gender Net Plus Call 2018, CHIST – ERA III Call 2017, M-ERA.Net 2 Call 2018, CHIST – ERA III Call 2018, EuroNanoMed Call 2019, M-ERA.Net Call 2019) je vyobrazena na obrázku níže.

Jelikož se jedná o zcela novou iniciativu v českém prostředí, TA ČR dosud podpořila 17 projektů z ERA-NET cofundových výzev, které jsou zatím na počátku realizace (začátek realizace prvních projektů od roku 2019). Tento vývoj situace byl tedy předvídatelný, v budoucnu lze očekávat nárůst počtu projektů.

S rostoucím počtem zapojených českých subjektů do projektů budou narůstat zkušenosti českých účastníků a lze tak očekávat i větší úspěšnost. Účast lze navýšit např. šířením povědomí napříč vědeckou veřejností, či rozšiřováním tematických oblastí, do kterých se mohou výzkumníci zapojit. TA ČR je v tomto otevřená novým možnostem, s čímž však souvisí i současná potřeba navyšování kapacit.

Více informací o cofundových výzvách podporujících mezinárodní spolupráci na www.tacr.cz v sekci Programy a soutěže → Mezinárodní spolupráce.